

CZU: 159.9:334

DEZVOLTAREA APTITUDINILOR ANTREPRENORIALE LA ELEVII CLASELOR GIMNAZIALE

Gabriela Mihaela LUPAȘCU

Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Suceava, România

În prezent, lumea se confruntă cu provocări majore, care se extind tot mai mult la nivelul economiei mondiale. Prezența antreprenorilor și a antreprenoriatului este necesară pentru a încuraja și a introduce schimbarea în societate, creșterea progresului social.

Cuvinte-cheie: antreprenor, antreprenoriat, aptitudini antreprenoriale, întreprinzător.

THE DEVELOPMENT OF THE ENTREPRENEURSHIP ABILITIES AT SCHOOL PUPILS

Presently, the world is facing the major challenges what are expanding more and more at the level of the national economy. The presence of entrepreneurs and that of entrepreneurship is necessary to encourage and to introduce change in society.

Keywords: entrepreneur, entrepreneurship, entrepreneurial skills, self.

Introducere

Primele interese științifice pentru domeniul antreprenoriatului au apărut în secolul al XVIII-lea în Franța, odată cu lucrarea lui R. Cantillon „*Essai sur la nature du commerce en général*”, în care el distinge între persoanele cu venituri fixe, angajați, și cele cu venituri variabile, incerte, anume – antreprenorii. Din acest moment abordarea a fost extinsă și aliniată la diferite puncte de vedere.

Schumpeter, al cărui nume este unul dintre cele mai invocate în studierea fenomenului antreprenorial, definește antreprenoriatul ca fiind „realizarea de lucruri noi sau realizarea într-o modalitate nouă a unor lucruri deja existente” [1, p.151].

Ulterior, cercetători precum J.B. Say, Marshal, M.Dobb, Hagen sau Liebenstein, au continuat să asocieze antreprenoriatul cu activitățile inovatoare. Tot mai mult se confirmă faptul că atât creșterea economică, cât și prosperitatea depind de antreprenori. Aceștia se străduiesc să creeze și să ofere produsele și/sau serviciile cerute de consumatori, care să le facă viața mai ușoară, să le ridice productivitatea muncii și să le îmbunătățească starea de sănătate. Prezența antreprenorilor și a antreprenoriatului este necesară pentru a încuraja și a introduce schimbarea în societate, creșterea progresului social.

În sensul modern al economiei de piață, un antreprenor este un agent economic care adoptă un comportament activ și novator, care acceptă deliberat riscuri financiare pentru a dezvolta proiecte noi. În acest sens, un număr semnificativ de societăți acordă o mare atenție și recunoaștere antreprenorilor, în mare parte și datorită aportului pe care îl aduc aceștia la evoluția mediului antreprenorial și a influenței pe care o au asupra indicatorilor macroeconomici.

Educația antreprenorială – un imperativ al societății moderne

În prezent, lumea se confruntă cu provocări majore care se extind tot mai mult la nivelul economiei mondiale. Spiritul antreprenorial nu a fost niciodată mai important ca în prezent, remarcându-se drept o forță semnificativă, cu un impact considerabil în relansarea și creșterea progresului social, prin stimularea inovației, generarea de locuri de muncă și responsabilizarea socială. Invățământul are un rol primordial și esențial în formarea liderilor, inovatorilor, noilor întreprinzători, iar stimularea capacităților antreprenoriale este o prioritate în întreaga lume. Astăzi țara are nevoie de cetățeni activi, cu inițiativă, care să se integreze ușor în societatea în continuă mișcare și să contribuie la continuarea progresului.

Prin educație antreprenorială se formează și se consolidează competențele și aptitudinile antreprenoriale, se aduce la cunoștința subiecților faptul că și antreprenoriatul este o opțiune de carieră. Creativitatea de zi cu zi a elevilor poate fi stimulată, dacă li se permite acestora să identifice oportunități în situațiile pe care ei le întâlnesc în fiecare zi.

Legea Educației Naționale nr.1 din 2011 prevede: „Misiunea asumată de lege este de formare, prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României

de țară membră a Uniunii Europene și din funcționarea în contextul globalizării, și de generare sustenabilă a unei resurse umane naționale înalt competitive, capabilă să funcționeze eficient în societatea actuală și viitoare" [2, art.2 alin.(2)].

De asemenea, „idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii” [3, art.2 alin.(3)].

Curriculumul național pentru învățământul primar și gimnazial se axează pe 8 domenii de competențe-cheie care determină profilul de formare a elevului, printre care figurează și competențele antreprenoriale [4].

În Codul Educației al Republicii Moldova se arată că educația are ca finalitate principală „formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică” [5, art.11 alin.(1)]. Printre competențele-cheie pe care le urmărește educația se găsesc competențele antreprenoriale și spiritul de inițiativă [6, art.11 alin.(2)].

Profilul de formare al absolventului de gimnaziu descrie așteptările exprimate față de elevi la finalul învățământului gimnazial prin raportare la cerințele exprimate în Legea Educației Naționale, în alte documente de politică educațională și în studii de specialitate. Printre competențele care se cer dobândite întâlnim: manifestarea interesului pentru identificarea unor soluții noi în rezolvarea unor sarcini de învățare de rutină și/sau provocatoare; manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și în explorarea unor probleme ale comunității locale; aprecierea calităților personale în vederea autocunoașterii, orientării școlare și profesionale; identificarea unor parcursuri școlare și profesionale adecvate propriilor interese.

În Republica Moldova, în Curriculumul opțional – curriculum pentru învățământ gimnazial (V-IX) găsim conceptele de educație economică și antreprenorială [7]. Educația economică și antreprenorială pentru clasele gimnaziale este în prezent o necesitate vitală în contextul unei societăți a liberei inițiative. Principiile și valorile promovate de programele din ciclul gimnazial sunt în strictă corelație cu viața cotidiană, cu modul în care se manifestă indivizii în calitate de consumatori sau producători.

În sistemul economiei de piață este important să dezvoltăm la elevi abilitățile de gândire economică, de evaluare a costurilor și beneficiilor implicate de diferite decizii, abilitatea de a-și forma și manifesta un comportament adecvat societății. Acestea vor contribui la dezvoltarea gândirii critice, la formarea unui sistem de valori și la educarea unui cetățean activ și cu spirit de inițiativă.

Documentele conceptuale și normative ale sistemului educațional din Republica Moldova tratează educația economică și antreprenorială ca parte integrantă conceptului și practicii educaționale moderne. Pionieratul implementării programelor de educație economică în sistemul educațional al Republicii Moldova aparține organizației *Junior Achievement Moldova*, care este o organizație non-profit fondată în anul 1995, membră a rețelei JA Worldwide și a Centrului Regional de la Bruxelles, JA-YE Europe [8].

De la fondarea organizației în 1919, în SUA, *Junior Achievement* a contribuit la educația economică și antreprenorială a tinerilor din SUA și din alte peste 100 de țări de pe glob, inclusiv din Republica Moldova. Misiunea organizației constă în motivarea și pregătirea tinerei generații pentru a se afirma cu succes în economia de piață. În acest scop, organizația implementează în școlile din Republica Moldova programe opționale de educație economică și antreprenorială.

Junior Achievement este o organizație non-profit finanțată de peste 100.000 de firme, fundații și persoane particulare. Scopul *Junior Achievement* este de a instrui și a inspira tinerii să aprecieze antreprenoriatul liber, să înțeleagă economia și afacerile și să fie gata pentru angajarea în câmpul muncii.

Design și metodologie

Pentru a motiva alegerea temei și, implicit, a titlului „Dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale la elevii claselor gimnaziale”, este necesar să răspundem, în principal, la următoarele întrebări:

- Cum poate fi stimulată creșterea numărului de antreprenori?
- Care sunt elementele ce determină comportamentul antreprenorial?
- Cum putem dezvolta aptitudinile antreprenoriale la elevii claselor gimnaziale în condițiile actuale?

Abordarea psihologică se încadrează adecvat în curentul actual de cercetare. Este o temă relativ recentă de studiu care face parte dintr-un domeniu încă puțin cunoscut. Vom încerca să studiem aptitudinile antreprenoriale ale elevilor din categoria de vârstă 11/12 – 14/15 ani, băieți și fete, atât din mediul rural, cât și din cel urban. Acestea vor fi variabilele independente. Aptitudinile antreprenoriale, componentele lor vor constitui variabilele dependente.

Scopul prezentei lucrări este de a demonstra că elevii de 11/12 – 14/15 ani din învățământul gimnazial își pot dezvolta mai lesne aceste competențe: capacitatea de inițiativă, atitudinea proactivă, creativitatea, capacitatea de a motiva grupul și de a inspira colaboratorii, capacitatea de a crea oportunități sau de a le recunoaște, dezvoltarea încrederii în sine etc., dacă vor acumula cunoștințele necesare, își vor forma anumite deprinderi, abilități, atitudini și vor practica activități corespunzătoare.

Ipoteze:

✓ Aptitudinile antreprenoriale ale elevilor de 15 ani sunt mai dezvoltate decât ale elevilor de 14 ani; ale celor de 14 ani sunt mai dezvoltate decât ale celor de 13 ani; ale celor de 13 ani sunt mai dezvoltate decât ale celor de 12 ani; ale celor de 12 ani sunt mai dezvoltate decât ale celor de 11 ani;

✓ Aptitudinile antreprenoriale ale elevilor de 11/12-14/15 ani sunt mai dezvoltate la băieți decât la fete;

✓ La elevii de 11/12-14/15 ani din mediul urban aptitudinile antreprenoriale sunt mai dezvoltate decât la cei din mediul rural;

✓ La elevii din învățământul gimnazial care desfășoară un program de activități practice corespunzătoare capacitățile antreprenoriale sunt mai dezvoltate decât la ceilalți elevi de la aceeași treaptă de învățământ.

Obiectivele teoretice ale acestei lucrări sunt:

– definirea, explicarea și exemplificarea termenilor: aptitudini, antreprenor, antreprenoriat, Team building etc.;

– analiza situației antreprenoriatului la nivel european și național;

– identificarea și analiza principalilor factori care influențează antreprenoriatul;

– analiza lucrărilor științifice în domeniul cercetării aptitudinilor antreprenoriale ale elevilor claselor gimnaziale;

– formularea problemei dezvoltării competențelor antreprenoriale la elevii din învățământul gimnazial.

Obiectivele empirice ale lucrării sunt:

– evaluarea nivelului de dezvoltare a aptitudinilor antreprenoriale ale elevilor din clasele gimnaziale;

– dezvoltarea competențelor antreprenoriale la elevii claselor gimnaziale în condiții experimentale.

Concluzii și probleme pentru dezbateri

Dezvoltarea competențelor antreprenoriale la elevii claselor gimnaziale va constitui o formă de învățare care are menirea să formeze competențele respective. Această formare va avea două direcții de acțiune:

1. Exersarea teoretică, la care transferul cunoștințelor de la profesori la elevi se va face cu ajutorul anumitor metode și tehnici.

2. Exersarea practică, experiențială (pe bază de activitate practică de a învăța făcând, lucrând). Această activitate se va desfășoară în două direcții:

a) Aplicații practice de simulare a înființării unei mici întreprinderi (activități asemănătoare jocurilor video, pe calculator);

b) O practicare fizică specială (denumită Team-building) pentru dezvoltarea calităților personale, necesare unui antreprenor de succes, prin implicarea atât a minții, cât și a corpului elevilor.

Termenul *Team-building* este nou și înseamnă activitatea în vederea dezvoltării spiritului de echipă, care este foarte necesară în activitatea antreprenorială.

Referințe:

1. SCHUMPETER, J. *Capitalism, socialism and democracy*. London: Routledge, 1996.
2. Legea educației naționale, nr.1 din 2011. În: *Monitorul Oficial*. Partea I, 2011, nr.18.
3. Ibidem.
4. *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015.
5. *Codul Educației al Republicii Moldova*, nr.152 din 2014. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>
6. Ibidem.
7. *Curriculum pentru învățământul gimnazial (clasele V-IX)*. Chișinău: Ministerul Educației al Republicii Moldova, 2013.
8. DERLOGEA, Ș., BOTA, G. *160 de activități dinamice (jocuri)*. Disponibil : TEAM BUILDING.

Date despre autor:

Gabriela Mihaela LUPAȘCU, profesor de psihopedagogie, Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Suceava, România.

E-mail: lupascu_gabriela@yahoo.com

Prezentat la 24.10.2018